

Kakovost medsebojnih odnosov na spletu v času covid-19

Romana Likar*

Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Ulica talcev 3, 8000 Novo mesto,
Slovenija
romana1.likar@gmail.com

Maja Pucelj

Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Ulica talcev 3, 8000 Novo mesto,
Slovenija
maja.pucelj@fos-unm.si

Povzetek:

Raziskovalno vprašanje (RV): Ali so starši mladostnikov ustrezno poučeni glede izzivov spletnega nasilja?

Namen: Namen članka je raziskati področje spletnega nasilja med slovenskimi mladostniki v času covid-19 skozi dožemanje staršev mladostnikov v Sloveniji.

Metoda: V članku smo uporabili deskriptivno metodo, s pomočjo katere smo opisali teoretična izhodišča. V empiričnem delu članka smo uporabili kvantitativno metodo, kjer smo uporabili anketni vprašalnik, ki preučuje stališča staršev mladostnikov glede morebitnega porasta nasilja na spletu med mladostniki v času covid-19.

Rezultati: V raziskavi članka so sodelovali starši mladostnikov z območja celotne Slovenije. Zaskrbljujoča je trditev, da je po mnenju staršev mladostnikov večina mladostnikov zaznala pojav nasilja nad nekom drugim, vseeno pa niso ukrepali.

Organizacija: S pomočjo raziskave smo želeli preučiti pogostost spletnega nasilja glede na čas pred in med covidom-19, kar pa je pomembno predvsem za organizacije (v tem primeru šole), saj skrbijo za oblikovanje varnega in spodbudnega učnega okolja, kjer je potrebno pričeti s preprečevanjem te oblike nasilja, v kolikor želimo doseči vključenost ter fizično in psihosocialno varnost mladostnikov.

Družba: Članek preučuje družbeno relevantno temo, omenjeno področje zaradi dejstva, da je covid-19 relativno nov izziv na področju virologije, pa predstavlja pod raziskano področje, zato raziskava predstavlja zgolj začetek preučevanja izbranega področja. Rezultate raziskave lahko uporabijo številni strokovnjaki, ki želijo temo nadalje preučiti, oziroma mladostniki, starši in učitelji, ki želijo omenjeno področje bolje spoznati.

Originalnost: Originalnost članka je moč zaznati v preučevanju zelo aktualnega družbenega vprašanja, ki posega na zaenkrat še malo raziskan vpliv obdobja covid-19 na medvrstniško in spletno nasilje med mladostniki skozi dožemanje staršev.

Omejitve/nadaljnjo raziskovanje: Omejitve raziskave se kažejo v omejenosti preučevanega vzorca, poleg tega pa so se pri izvedbi anketnega vprašalnika pojavili nepopolno izpolnjeni vprašalniki. Raziskava bi se lahko razširila na način, da bi se med udeleženci izvajali poglobljeni intervjuji, tako med mladostniki in starši kot tudi med strokovnjaki v šolstvu, kajti kakovost šole je močno povezana z varnim in spodbudnim učnim okoljem. Nadaljnje raziskave bi nam lahko prav tako omogočile razumeti odprto komunikacijo v šolstvu, ki ustvarja močnejši občutek pripadnosti

šoli, kajti ugodna klima lahko šoli omogoči, da se spreminja v učečo se skupnost, kar pomeni gradnjo spodbudnega učnega okolja, ki ga označujeta medsebojno spoštovanje in zaupanje tako za učence kot učitelje.

Ključne besede: medvrstniško nasilje, spletno nasilje, covid-19, splet, družbena omrežja, mladostniki, starši.

1 Uvod

Brez spleta si dandanes tako rekoč ne predstavljamo življenja. Uporabljamo ga vsi, od najstarejših do najmlajših. Njegova uporaba se je bistveno povečala prav v času epidemije covid-19 (Safe, 2021). Prednosti uporabe spleta so številne. Splet lahko na primer prispeva k višji informiranosti družbe, omogoči boljše osebno izražanje in lažje deljenje vsebin, povezuje skupnosti in prispeva k lažšanju nekaterih praktičnih vidikov življenja, kot je na primer nakupovanje (Blank & Lutz, 2018, str. 618–619). Bistveno manj pa se zavedamo slabosti spleta, med katere sodijo povečano tveganje v smislu duševnega razvoja, zasvojenost z računalniškimi spletnimi igrami ali zasvojenosti s spletom, kakor tudi nedovoljen poseg v osebno svobodo in integriteto mladostnika.

Spletno nasilje postaja, tudi zaradi naraščajoče uporabe spleta, vedno bolj pereč problem, čeprav se zdi, kot da zaradi svoje virtualne, tj. »neresnične« narave v družbi še vedno ne predstavlja pravega razloga za skrb. Morda tudi zato, ker ga je v primerjavi z nasiljem v resničnem svetu veliko težje prepoznati in se nanj ustrezno odzvati.

Mladi splet pogosto uporabljajo za komunikacijo z vrstniki. Način, na katerega poteka komunikacija, pa določa več dejavnikov. Ti segajo od dejstva, da spletno okolje omogoča večjo stopnjo anonimnosti in praviloma bistveno nižjo stopnjo samokontrole pri spoštovanju osnovnih komunikacijskih pravil, do tega, da mladi danes bistveno drugače razumejo spletno okolje. Tega namreč pogosto ne dojemajo kot del resničnega življenja, v katerem imajo lahko njihova dejanja iz spletnega okolja za posameznika tudi zelo negativne posledice v resničnem življenju, ki se lahko odražajo na njihovem slabšem duševnem stanju v obliki nižje samopodobe, depresivnih motenj, nagnjenj k samopoškodovanju ali izgubi volje do življenja. Posledice pa se pogosto kažejo tudi v slabšem učnem uspehu posameznika, zapiranju vase, popolni apatiji in v slabših odnosih z vrstniki in družino. Pri vsem tem se tudi odpira vprašanje, kolikšna je poučenost mladostnikov in njihovih staršev o spletnem nasilju, njegovem prepoznavanju in možnih načinih izogibanja oziroma preprečevanja, kar bomo preučevali v članku.

Spletno nasilje med mladimi postaja vse pogostejša praksa nadlegovanja, ki ji žrtev tako rekoč ne more uiti, saj imajo ljudje večinoma pametni telefon vedno ob sebi. Žrtve so tovrstnemu medvrstniškemu nasilju pogosto izpostavljene v osnovnošolskih in srednješolskih okoljih, pa tudi zunaj njih. S člankom želimo raziskati, ali je nasilje na spletu med mladostniki v času

covida-19 poraslo in kako prisotnost in morebitno porast slednjega v času covida-19 dojemajo starši mladostnikov v Sloveniji.

Cilji raziskave so:

- predstavitev pregleda literature, ki se nanaša na področja nasilja na splošno, na vrste nasilja, predstavitev medgeneracijskega nasilja in poglobljeno nasilje na spletu;
- izvedba in analiza ankete starši mladostnikov z namenom raziskati dojetje področja spletnega nasilja med mladostniki v Sloveniji s strani staršev mladostnikov;
- ugotoviti, ali se je po mnenju staršev spletno nasilje med mladostniki v Sloveniji v času covida-19 povečalo ali zmanjšalo;
- s pomočjo študija literature in s pomočjo izvedene empirične raziskave ugotoviti, pregledati in predstaviti področje spletnega nasilja med mladostniki v Sloveniji ter oblikovati predloge rešitev navedenih izzivov.

2 Teoretična izhodišča

Imbusch (2003, str. 13) navaja, da je nasilje eden od najbolj izmuzljivih in zahtevnih konceptov v družbenih vedah. V zahodnem industrializiranem svetu je v 60. letih prišlo do porasta nasilja, kar pa je vodilo do tega, da se je ta koncept pričel obravnavati v številnih razpravah, knjigah, raziskavah itd. Kljub pomenu te tematike pa prihaja do težave, da ne obstaja enotna definicija, s katero bi se lahko strinjali vsi raziskovalci in avtorji, kljub temu pa izpostavimo nekaj definicij različnih teoretikov, kot so Coady (1986, str. 3) in definicijo Svetovne zdravstvene organizacije (2002, str. 5), ki nasilje opredeljuje kot namerno silo, ki lahko škoduje mladostniku ali njegovim vrstnikom. Tako Coady (1986, str. 3) na primer izhaja iz dejstva, da navadno in običajno razumevanje nasilja zajema medosebno dejanje sile, ki navadno povzroča fizične poškodbe, zaradi tega pa se ta koncept ne more ločevati od koncepta sile.

Henry (2000, str. 16) izpostavi, da je nasilje na splošno opredeljeno kot uporaba sile proti drugim ljudem, kar pa vodi do poškodb, kjer preprosta definicija omejuje nasilje na uporabo ekstremne fizične sile, bolj specifična definicija pa se osredotoča na silo, ki se lahko uporabi proti skupnemu dobremu, zakonom in proti javni lastnini. Stanko (2001, str. 316) navaja, da je nasilje vsaka oblika vedenja posameznika, ki namerno ogroža druge osebe ali samega sebe oziroma drugim ali sebi povzroča fizično, spolno ali psihološko škodo. Izpostavimo lahko tudi definicijo Svetovne zdravstvene organizacije (2002, str. 5), ki nasilje opredeli kot namerno uporabo fizične sile ali moči, ki je lahko dejanska ali zagrožena, ta sila ali moč se lahko uporabi proti samemu sebi, drugi osebi, določeni skupini ali pa skupnosti, vodi pa lahko do poškodb, smrti, psihološke škode, nerazvitosti ali pomanjkanja. Hamby (2017, str. 168) navede, da so za natančno definicijo nasilja potrebni štirje elementi. Tako je nasilje vedenje, ki je: (a) namerno, (b) neželjeno, (c) nenujno in (d) škodljivo. Vsi ti štirje elementi so potrebni, da bi se lahko zajela vsa vedenja, ki spadajo pod nasilje in da bi se lahko izločila vedenja, ki so podobna, vendar v to kategorijo ne spadajo (kot je na primer samoobramba, nesreče in groba igra).

Obstaja veliko različnih vrst nasilja, pri čemer lahko izpostavimo fizično in verbalno nasilje, nasilje v medsebojnih odnosih in medvrstniško nasilje, ki jih podrobneje predstavljamo v nadaljevanju teoretičnih izhodišč.

Hamby (2017, str. 168) izpostavi definicijo, da je fizično nasilje vsaka oblika nasilja, katere namen je povzročitev fizične škode, kot je na primer poškodba ali pa celo smrt. Tako je avtorica Mrevlje (2014, str. 3) prikazala, da so skoraj tri četrtine anketiranih Slovencev doživele nasilje v svoji primarni družini, kjer je bila večina žrtev moškega spola, v odraslosti pa je nasilje v družini doživelo manj ljudi, vendar so bile to v večini primerov ženske.

Stark (2015, str. 1975–1976) verbalno nasilje opredeli kot obliko medosebnega nasilja, ki se uporablja zato, da bi se nad žrtvami izvajali moč ali nadzor. Verbalno nasilje pri žrtvah s pomočjo ustrahovanja ali izživljanja povzroča tesnobo, bolečino in nelagodje, namen pa je osramotitev, nadlegovanje, žaljenje in grožnje ranljivim osebam. Verbalno nasilje se lahko kaže preko jeznih izbruhov, sčasoma pa se stopnjuje in postane intenzivnejše, pogostejše in pogosto vodi tudi do fizičnega nasilja. Cook, Williams, Guerra, Kim in Sadek (2010, str. 65) navajajo, da verbalno nasilje vključuje zmerjanje in grožnje.

Wright in Benson (2010, str. 284) navajata, da je nasilje v medsebojnih odnosih oblika agresije, ki se dogaja v različnih razmerjih med osebami. Nasilje v medsebojnih odnosih se razlikuje od fizičnega nasilja, saj prva oblika škoduje samim odnosom, medtem ko druga oblika nasilja škoduje na telesni način. Tako se nasilje v medsebojnih odnosih nanaša na vsako obnašanje, ki lahko škoduje bližnjim osebam, cilj nasilja v medsebojnih odnosih pa je povzročiti, da se bo posameznik počutil neljubljenega oziroma neželene. V intimnih razmerjih je žrtev tega nasilja prav partner. Cook, Williams, Guerra, Kim in Sadek (2010, str. 65) navedejo, da ta oblika nasilja zajema družbeno izolacijo in širjenje govoric.

Rutherford, Zwi, Grove in Butchart (2008, str. 678–679) poleg že omenjenih vrst nasilja dodajo še naslednje oblike nasilja, in sicer:

- *Vase usmerjeno nasilje*: Ta oblika nasilja predstavlja širok pojem, ki lahko zajema tako samomorilske misli kot druge oblike samopoškodovanja.
- *Kolektivno nasilje*: Ta oblika nasilja je definirana kot uporaba nasilja s strani oseb, ki se identificirajo z določeno skupino ali proti določeni skupini zato, da bi dosegli politične, gospodarske ali družbene cilje. Kolektivno nasilje zajema vojno, terorizem in nasilne politične konflikte med državami, nasilje s strani držav (genocid, mučenje ali sistematične kršitve človekovih pravic) in organizirano nasilje. Ta oblika nasilja lahko zajema vse kategorije nasilja, kot je na primer fizično, psihološko ali spolno, lahko pa se kaže preko zanemarjanja in diskriminacije.
- *Spolno nasilje*: Ta oblika nasilja se lahko dogaja na medosebnem ali kolektivnem nivoju. Zajema nesporazumi spolni kontakt do osebe, ki tega ne želi ali pa se pred tem

ne more braniti zaradi različnih razlogov, kot so starost, invalidnost, grožnje pred nasiljem itd.

- *Nasilje na podlagi spola*: V to vrsto nasilja je v glavnem vključeno nasilje proti ženskam oziroma njihovem podrejenem statusu v družbi. Namen tega nasilja je ohranjanje neuravnovešene moči v škodo ženskam. To lahko vodi do fizične, spolne in psihološke škode in trpljenja žensk, lahko pa zajema grožnje, prisilo in kršenje svobode tako v javnem kot tudi v zasebnem življenju, ta oblika nasilja pa se lahko dogaja v družini ali pa tudi drugje v družbi.

Nasilje je naraščajoča težava, ki se dogaja po celem svetu. Znake nasilja se lahko opazi tudi v šolah, kjer je najpogostejša in najbolj vidna oblika medvrstniško nasilje, ki je povezano z močnimi posledicami za fizično in duševno zdravje posameznikov, ki so v to nasilje vključeni, prav tako pa lahko zavira tudi intelektualni in družbeni razvoj mladostnikov (Reisen, Viana, & Santos-Neto, 2019, str. 518). Nasilje v šolah in medvrstniško nasilje postajata vse večja težava v današnji družbi in prav zato se je v medijih začelo vse pogosteje govoriti o dogodkih in posledicah, povezanih s to obliko nasilja (Postigo, Schoeps, Ordóñez, & Montoya-Castilla, 2019, str. 251).

Izpostavimo lahko nekaj definicij medvrstniškega nasilja. Avtor Olweus (1993, str. 8–9) ga je definiral kot agresivno vedenje ali pa namerno škodovanje, ki se dogaja večkrat in tekom daljšega časovnega obdobja, prisotno pa je v medsebojnih odnosih, ki jih zaznamuje neravnovesje moči. Vseeno Volk, Dane in Marini (2014) to definicijo kritizirajo in opredelijo novo, ki je osnovana na teoriji evolucije, in tako medvrstniško nasilje opredeljujejo kot na cilj usmerjeno vedenje, ki ga posameznik uporablja za škodovanje drugim posameznikom v kontekstu neravnovesja moči.

Cook, Williams, Guerra, Kim in Sadek (2010, str. 65) navajajo, da je med 10 in 30 odstotkov otrok in mladostnikov deležnih medvrstniškega nasilja, vseeno pa se te številke razlikujejo glede na to, s katerega vidika se ta oblika nasilja obravnava. Medvrstniško nasilje se pojavlja po celem svetu in se okrepi v obdobju, ko otroci vstopijo v adolescenco. Volk, Farrell, Franklin, Mularczyk, in Provenzano (2016, str. 6–7) navajajo, da do okrepitve medvrstniškega nasilja pride zato, ker se način poučevanja v šolah premakne od zgolj enega učitelja do večjega števila učiteljev, to pa vodi do samostojnosti učencev in manjšega nadzora učiteljev, posledično pa pride do večjih možnosti za izvajanje medvrstniškega nasilja. Thonberg in Knutsen (2011, str. 178–179) opisujejo medvrstniško nasilje z vidika povzročitelja nasilja in prikažejo, da žrtvam pripisujejo lastnosti deviantnosti ali drugačnosti, prav tako pa povzročitelji medvrstniško nasilje pogosto izvajajo zato, da bi se bolje počutili, da bi dosegli višji status, da bi se zabavali in da jim ne bi bilo dolgčas.

Pri razlagi termina spletno nasilje, je potrebno opozoriti, da se je v zadnjih desetletjih vedno večja pozornost pričela namenjati težavam agresije med vrstniki tako v izobraževalnem okolju

kot tudi na spletu. Tako je na primer Svetovna zdravstvena organizacija medvrstniško nasilje opredelila kot enega od največjih zdravstvenih težav v adolescenci in poudarila pomen varovanja mladoletnih ljudi, to pa je še posebej pomembno v spletnem okolju (Feijóo et al., 2021, str. 95).

Zaradi pomanjkanja konceptualne jasnosti je tudi problematiko spletnega nasilja težko definirati (Notar, Padgett, & Roden, 2013, str. 2). Vseeno Menesini in Nocentini (2009, str. 230) navedeta, da je spletno nasilje agresivno in namensko dejanje, ki ga lahko izvajajo posamezniki ali skupine. Pri tem se uporabljajo elektronski načini komunikacije, to pa se lahko počne dlje časa in žrtve se ne morejo zlahka braniti.

Myers in Cowie (2019, str. 1–2) navajata, da definicija spletnega nasilja spada v dve kategoriji: (1) spletno nasilje je nova oblika tradicionalnega nasilja, ki sledi prej navedeni definiciji Olweusa (1993, str. 8–9), glede na katero se to nasilje dogaja dlje časa, vključuje neravnovesje moči, namen tega nasilja pa je škodovanje, pri čemer Olweus spletno nasilje sprejema kot zgolj razširitev tradicionalnega koncepta nasilja, ki se pojavlja v virtualnem svetu; (2) spletno nasilje se razlikuje od tradicionalnega nasilja tako, da cilja na posameznikovo zasebno življenje tako podnevi kot tudi ponoči, tako doma kot tudi v izobraževalnem okolju. Prav tako lahko povzročitelji spletnega nasilja uspešno prikrivajo svojo identiteto in tako povečajo nasilje nad posameznikom.

Ferrara, Ianniello, Vilani in Corsello (2018, str. 1) izpostavijo definicijo, da je spletno nasilje vsako obnašanje, ki poteka preko elektronskih ali digitalnih medijev in ki ga izvajajo posamezniki ali skupine, ki vedno znova sporočajo sovražna ali agresivna sporočila, katerih namen je škodovati drugim osebam. Ta definicija izpostavi nekaj pomembnih lastnosti spletnega nasilja, ki so komponenta tehnologije, sovražna narava dejanja, namen povzročanja trpljenja in ponavljanje. Tako lahko spletno nasilje vključuje mobilne telefone (klici, sporočila in družbena omrežja) ali pa uporabo spleta (e-mail, klepetalnice, spletne strani, blogi ipd.).

Spletno nasilje pomeni vsako zlonamerno in ponavljajočo se uporabo informacij ter komunikacijske tehnologije z namenom, da bi drugemu škodovali, tj. ga ponižali, dražili, zasmehovali, grozili oziroma ga na katerikoli drug način prizadeli. Navadno se spletno nasilje manifestira v obliki naslednjih dejanj:

- anonimnih sporočil, saj lahko anonimnost na spletu služi za zmanjšanje samozavedanja, kar povzroči deindividuacijo, deindividuirana oseba pa ima oslABLJENO sposobnost uravnavanja svojega vedenja, kar ima za posledico manjšo verjetnost, da bo skrbela za to, kaj si drugi mislijo o njenem vedenju (Ang, 2015, str. 38);
- deljenja posnetkov brez privolitve (Kričkić, Šincek & Babić Čike, 2017, str. 16);
- sovražnega govora ali žaljenja, na primer na način razširjanja nasilnih in žaljivih komentarjev, spodbujanja skupinskega sovraštva (Miro-Llinares & Rodriguez-Sala, 2016, str. 406);

- spodbujanja nasilnih napadov na zasebnost, kot na primer: javno objavljanje osebnih podatkov ali celo prevzem identitete žrtve, vdora na zasebno elektronsko mesto, npr. elektronska pošta, profil na družbenem omrežju, v zadnjem času tudi vdor v spletne učilnice in sestanke (npr. t. i. *zoombombing*) (Lee, 2021, str. 147);
- ustvarjanja spletnih mest, ki vsebujejo besedila ali slike na račun norčevanja iz druge osebe (Peterson & Densley, 2017, str. 193–194), lahko pa tudi ustvarjanje lažnih profilov, namen česar je kraja spletne identitete žrtve in škodovanje tej osebi (Policija, 2022);
- zalezovanja, nadlegovanja, izsiljevanja, na primer prek neposrednega sporočanja ali elektronske pošte (Peterson & Densley, 2017, str. 194), žrtev pa se lahko preko spleta opazuje in spremlja (Policija, 2022);
- spolnega zapeljevanja ali nadlegovanja (Kričkić, Šincek, & Babić Čike, 2017, str. 16);
- kraje osebnega profila, kjer se brez dovoljenja uporablja žrtvino družbeno omrežje in posledično se lahko objavlja v njenem imenu;
- izigravanja žrtve na tak način, da se bo ta jezno odzvala, ali pa različne oblike obrekovanja, žaljenja, širjenja lažnih informacij itd. (Policija, 2022).

Številne raziskave kažejo na velik pomen, ki ga ima varno in spodbudno učno okolje za kakovost in uspešnost vzgoje in izobraževanja, prav tako pa je to pomembno tudi pri preučevanju in preprečevanju spletnega nasilja. Avtorji Kranjc et al. (2019, str. 7) izpostavijo nekaj raziskav: v šolah, v katerih se je višje in pozitivneje ocenjevala šolska klima, so se dosegali boljši naravoslovni in matematični rezultati (Kranjc et al., 2019, str. 7), prav tako pa v šolah, kjer se zazna pozitivnejša klima, prihaja do boljšega sodelovanja med učitelji, boljšega timskega dela in aktivnejšega vključevanja učencev v pouk. Ti tako raje berejo, v večji meri sodelujejo, dosegajo višje rezultate, njihova stališča do šole so pozitivneje ocenjena (Kranjc et al., 2019, str. 7).

Prav tako učinkovito organizirano delo vzpostavi jasna pravila in postopke, kjer se o pomembnih zadevah dogovarjajo, imajo zanimiv in osmišljen pouk, v katerega se učenci vključujejo na dejaven način, so spodbudno naravnani, spoštljivi in odprti v sporazumevanju, dajejo konstruktivne povratne informacije, pravično obravnavajo in vključujejo vse učence. S preudarnim ravnanjem in vodenjem razreda lahko posredno vplivamo tudi na dejavnike, ki so na videz neodvisni od nas, npr. obravnavanje konfliktov, vrstniški odnosi, stiske učencev, sistemski vidiki in družbene razmere. Pouk mora potekati tako, da krepi učenčevo samopodobo in mu omogoča samouravnavanje učenja. K dobri klimi prispeva vključevanje učencev v dogovarjanje o vseh zanje pomembnih zadevah (Kranjc, 2019, str. 28).

Pri kakovosti v šolstvu je bilo oblikovanih več mehanizmov in pripomočkov v sklopu kakovosti v šolstvu, kjer lahko izpostavimo projekt Ogledalo, ki izpostavlja, kako bi lahko šola delovala

na kakovosten način glede na korake (Milekšič & Kos Keckojević, 2011, str. 108–109), ki se jih lahko poveže tudi s preučevanjem in preprečevanjem spletnega nasilja:

- Odkrivanje tega, kakšna pričakovanja in potrebe imajo učenci, starši, vodstvo v šoli, okolje, države ipd.
- Načrt tega, kako bi se lahko uresničilo ugotovljeno glede na pričakovanja in potrebe posameznikov.
- Ocenjevanje in popravljanje načrtov glede na to, kakšne možnosti so omogočene (s strokovnega, materialnega, kadrovskega in prostorskega vidika).
- Dejansko izvajanje načrtov.
- Ocenjevanje izvedenih korakov in tega, v kolikšni meri so pričakovanja uresničena.
- Iz tega je razvidno, da je mogoče spletno nasilje preučevati tudi z vidika kakovostnega, varnega in spodbudnega učnega okolja, saj je prav šolski nivo tisti, na katerem se lahko aktivno obravnava in odpravlja spletno nasilje med mladostniki.

Glede na preučeno literaturo v teoretičnem delu članka smo oblikovali naslednje raziskovalno vprašanje: »Ali so starši mladostnikov ustrezno poučeni glede izzivov spletnega nasilja?« V povezavi z raziskovalnim vprašanjem, smo si zastavili tudi naslednjo hipotezo: »Starši mladostnikov so nezadostno poučeni glede izzivov spletnega nasilja.«

3 Metoda

V empiričnem delu smo uporabili metodo anketiranja. Uporabljen inštrument je bil anketni vprašalniki, s katerim smo skušali pridobiti odgovore na raziskovalno vprašanje, s katerim smo preučevali stališča staršev mladostnikov glede morebitnega porasta nasilja na spletu med mladostniki v času covida-19.

Anketni vprašalnik je bil oblikovan na način, da smo poleg demografskih podatkov anketirani odgovarjali na tri sklope vprašanj: en sklop vprašanj »Spletno nasilje pred covidom-19« je vseboval 13 trditev o spletnem nasilju pred covidom-19, drugi sklop vprašanj »Spletno nasilje med covidom-19« ravno tako 13 trditev o spletnem nasilju v času covida-19, pri obeh sklopih vprašanj pa smo uporabljali Likertovo mersko lestvico z vrednostmi med 1, ki pomeni »Ni se zgodilo«, in 5, ki pomeni »Zelo pogosto se je dogajalo«. Zadnji sklop vprašanj »Izzivi spletnega nasilja« je vseboval 14 vprašanj, kjer smo prav tako uporabili Likertovo mersko lestvico z vrednostmi med 1, ki pomeni »Sploh se ne strinjam«, in 5, ki pomeni »Popolnoma se strinjam«. S pomočjo zbranih odgovorov anketirancev smo jih analizirali s pomočjo programa IBM SPSS in jih prikazali s pomočjo aritmetične sredine. Anketa je bila izvedena preko spletne aplikacije Ika in je potekala popolnoma anonimno v mesecu maju 2022.

V skladu s teoretičnimi izhodišči in zastavljenimi cilji smo oblikovali model raziskave, ki je prikazan na sliki 1.

Slika 1. Model raziskave poučnost staršev mladostnikov

Po tem, ko smo zbrali podatke anketnih vprašalnikov, smo jih prenesli v program IBM SPSS, kjer smo izločili nepopolno izpolnjene ankete. Podatke smo v tem programu analizirali, oblikovali frekvenčne porazdelitve ter izračunali relevantne deskriptivne statistike, nenazadnje pa smo preverili tudi zanesljivost in veljavnost merskih instrumentov, kar smo prikazali v sledečem poglavju.

Pred izvajanjem anketnih vprašalnikov smo na manjšem vzorcu preverili, ali je vprašalnik ustrezen, in ga na podlagi rezultatov in odgovorov nekoliko priredili. Njegovo zanesljivost smo preverjali s pomočjo koeficienta Cronbach's alfa, katerega vrednost naj bi presegala 0,7 (Nunnally, 1975). Iz tabele 1 je razvidno, da sta vprašalnika zanesljiva. Iz interpretacije rezultatov analize zanesljivosti je razvidno, da imajo vprašanja za starše odlično stopnjo zanesljivosti, saj je Cronbach alfa višji od 0,90 (Statistik, 2022).

Tabela 1. Rezultati analize zanesljivosti merskih instrumentov

Sklop vprašanj	Cronbach's Alfa	Zanesljivost
Spletno nasilje pred covidom-19	0,947	Odlična
Spletno nasilje med covidom-19	0,980	Odlična
Izzivi spletnega nasilja	0,921	Odlična

4 Rezultati

V nadaljevanju prikazujemo demografske podatke anketiranih staršev z območja celotne Slovenije, kjer kot prve podatke v tabeli 2 prikažemo njihovo starost. Iz le-te je razvidno, da je bilo največ staršev (25) oziroma 50 % starih med 31 in 40 let. Sledi 20 staršev (40 %), starih med 41 in 50 let. 2 starša (4 %) sta stara bodisi do 30 let bodisi pa med 51 in 60 let, en starš (2 %) pa je star 61 let ali več.

Tabela 2. Starost staršev

Starostna skupina	Število	Odstotek
Do 30 let	2	4 %
Med 31 in 40 let	25	50 %
Med 41 in 50 let	20	40 %
Med 51 in 60 let	2	4 %
61 let ali več	1	2 %

Iz tabele 3 je razvidno, da so v anketi v večini sodelovale ženske (43 anketiranih ali 86 %), preostalih 7 anketiranih (14 %) pa je bilo moških.

Tabela 3. Spol staršev

Spol	Število	Odstotek
Moški	7	14 %
Ženski	43	86 %

V sledeči tabeli 4 prikazujemo zakonski stan anketiranih staršev. Iz le-te lahko razberemo, da je bilo največ anketiranih (17 ali 34 %) v izven zakonski zvezi. Sledi 16 anketiranih (32 %), ki so poročeni, 10 ločenih anketiranih (20 %), 4 anketirani (8 %), ki so samski, in en anketirani (2 %), ki je vdovec ali vdova. Dva anketirana (4 %) nista želela odgovoriti na vprašanje.

Tabela 4. Zakonski stan staršev

Zakonski stan	Število	Odstotek
Samski/-a	4	8 %
Poročen/-a	16	32 %
V izven zakonski zvezi	17	34 %
Ločen/-a	10	20 %
Vdovec/-a	1	2 %
Ne želim odgovoriti	2	4 %

V nadaljevanju v tabeli 5 prikazujemo zaposlitveni status anketiranih staršev. Iz tabele 4.4 je razvidno, da je bilo največ anketiranih (28 ali 56 %) zaposlenih. Sledi 10 (20 %) samozaposlenih anketiranih, 8 (16 %) brezposelnih in 4 študenti ali študentke (8 %), nihče izmed anketiranih pa ni bil upokojen ali gospodinja.

Tabela 5. Zaposlitveni status anketiranih staršev

Zaposlitveni status	Število	Odstotek
Zaposlen/-a	28	56 %
Samozaposlen/-a	10	20 %
Brezposeln/-a	8	16 %
Upokojenec/-ka, gospodinja	0	0
Študent/-ka	4	8 %

V nadaljevanju smo želeli preučiti dožemanje spletnega nasilja s strani anketiranih staršev, kjer smo v tabeli 6 prikazali pogostost spletnega nasilja med mladostniki v času pred covidom-19. Iz le-te je razvidno, da je največ anketiranih staršev (33 ali 66 %) odgovorilo, da se nikoli ni zgodilo, da bi njihov otrok prejemal sporočila z neprimerno vsebino, medtem ko je 14 staršev (28 %) odgovorilo, da se je to zgodilo poredko in 3 (6 %), da se je to zgodilo včasih ($AS = 1,40$, $SD = 0,606$).

39 anketiranih (79 %) je odgovorilo, da se še ni zgodilo, da bi njihov otrok prejemal sporočila, zaradi katerih bi čutil strah, medtem ko je 10 anketiranih (20 %) odgovorilo, da se je to zgodilo poredko, eden (2 %) pa, da se je to zgodilo včasih ($AS = 1,28$, $SD = 0,671$). 41 staršev (82 %) navaja, da se nikoli niso delili posnetki in fotografije otroka, ki niso bili namenjeni javnosti, 9 staršev (18 %) pa, da se je to dogajalo poredko ($AS = 1,18$, $SD = 0,388$).

Tabela 6. Pogostost spletnega nasilja med mladostniki v času pred covidom-19 z vidika staršev

Trditvev	Ni se zgodilo	Poredko se je zgodilo	Včasih se je zgodilo	Pogosto se je dogajalo	Zelo pogosto se je dogajalo	AS	SD
Moj otrok je prejemal sporočila, ki so imela neprimerno vsebino.	33 (66 %)	14 (28 %)	3 (6 %)	0	0	1,40	0,606
Moj otrok je prejemal sporočila, zaradi katerih je čutil strah.	39 (79 %)	10 (20 %)	1 (2 %)	0	0	1,28	0,671
Delili so se posnetki in fotografije mojega otroka, čeprav niso bili namenjeni javnosti.	41 (82 %)	9 (18 %)	0	0	0	1,18	0,388
V imenu mojega otroka se je ustvaril lažni profil na družbenem omrežju.	45 (90 %)	4 (8 %)	1 (2 %)	0	0	1,16	0,618
O mojem otroku so se po spletu širile neresnične govorice.	42 (84 %)	8 (16 %)	0	0	0	1,16	0,370
Na spletu so mojemu otroku grozili.	42 (84 %)	8 (16 %)	0	0	0	1,16	0,370
Moj otrok je prejemal sporočila, ki jih ni želel prejeti in videti.	43 (86 %)	7 (14 %)	0	0	0	1,14	0,350
Moj otrok je prejemal nesramne in žaljive komentarje glede svojega videza.	43 (86 %)	7 (14 %)	0	0	0	1,14	0,351
O mojem otroku se je ustvarila lažna spletna stran.	45 (90 %)	4 (8 %)	1 (2 %)	0	0	1,12	0,385
Fotografije mojega otroka so bile spremenjene na način, ki je bil žaljiv.	45 (90 %)	5 (10 %)	0	0	0	1,10	0,303
O mojem otroku so se delile skrivnosti, ki jih je zaupal zgolj eni osebi.	45 (90 %)	5 (10 %)	0	0	0	1,10	0,303
Na spletu so se drugi pretvarjali, da so moj otrok, in v njegovem imenu delili škodljiva sporočila.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,09	0,282
Preko spleta so mojega otroka izsiljevali.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,09	0,282

Pri trditvi, da se je v imenu njihovega otroka ustvaril lažni profil na družbenem omrežju (AS = 1,16, SD = 0,618) je 45 staršev (90 %) navedlo, da se to ni zgodilo nikoli, 4 starši (8 %), da se je to dogajalo poredko, in en starš (2 %), da se je to dogajalo včasih. Pri trditvah, da so se o njihovem otroku po spletu širile neresnične govorice in da so na spletu njihovem otroku grozili, je 42 anketiranih (84 %) navedlo, da se to ni dogajalo, 8 anketiranih (16 %) pa, da se je to dogajalo poredko (AS = 1,16, SD = 0,370).

Pri trditvah, da je njihov otrok prejemal sporočila, ki jih ni želel prejeti in videti, in da je prejemal nesramne in žaljive komentarje glede svojega videza, je 43 staršev (86 %) navedlo, da se to ni dogajalo, 7 staršev (14 %) pa, da se je to dogajalo poredko (AS = 1,14, SD = 0,350). 45 staršev (90 %) je navedlo, da se o njihovem otroku ni ustvarila lažna spletna stran, 4 starši (8 %) so navedli, da se je to dogajalo poredko, en starš (2 %) pa, da se je to dogajalo včasih (AS = 1,12, SD = 0,385).

45 staršev (90 %) je navedlo, da fotografije njihovega otroka niso bile spremenjene na način, ki je bil žaljiv, ali pa, da se o njihovem otroku niso delile skrivnosti, ki jih je zaupal zgolj eni osebi, medtem ko je 5 staršev (10 %) odgovorilo, da se je to dogajalo poredko ($AS = 1,10$, $SD = 0,303$).

Nenazadnje lahko ugotovimo, da je kar 46 staršev oziroma 92 % odgovorilo, da se na spletu drugi niso pretvarjali, da so njihov otrok, in v njihovem imenu delili škodljiva sporočila ter da preko spleta njihovega otroka niso izsiljevali, medtem ko so 4 starši (8 %) navedli, da se je to dogajalo poredko ($AS = 1,09$, $SD = 0,282$).

Nadalje prikazujemo trditve staršev glede spletnega nasilja med covidom-19, kjer so rezultati razvidni iz tabele 7. Le-ta prikazuje pogostost spletnega nasilja med mladostniki tekom covid-19 z vidika staršev, je razvidno, da je 42 staršev (84 %) navedlo, da se nikoli niso delili posnetki in fotografije njihovega otroka, čeprav niso bili namenjeni javnosti, in da na spletu njihovemu otroku niso nikoli grozili, medtem ko je 8 anketiranih (16 %) navedlo, da se je to dogajalo poredko ($AS = 1,16$, $SD = 0,370$).

Sledijo trditve, da njihov otrok ni prejemal sporočil, ki so imela neprimerno vsebino, da njihov otrok ni prejemal nesramnih in žaljivih komentarjev glede svojega videza, da se o njihovem otroku niso delile skrivnosti, ki jih je zaupal zgolj eni osebi, in da njihov otrok ni prejemal sporočil, zaradi katerih je čutil strah, saj je to navedlo 44 anketiranih (88 %), medtem ko je 6 anketiranih (12 %) navedlo, da se je to dogajalo poredko ($AS = 1,12$, $SD = 0,328$).

Tabela 7. Pogostost spletnega nasilja med mladostniki v času med covidom-19 z vidika staršev

Trditve	Ni se zgodilo	Poredko se je zgodilo	Včasih	Pogosto se je dogajalo	Zelo pogosto	AS	SD
Delili so se posnetki in fotografije mojega otroka, čeprav niso bili namenjeni javnosti.	42 (84 %)	8 (16 %)	0	0	0	1,16	0,370
Na spletu so mojemu otroku grozili.	42 (84 %)	8 (16 %)	0	0	0	1,16	0,370
Moj otrok je prejemal sporočila, ki so imela neprimerno vsebino.	44 (88 %)	6 (12 %)	0	0	0	1,12	0,328
O mojem otroku so se delile skrivnosti, ki jih je zaupal zgolj eni osebi.	44 (88 %)	6 (12 %)	0	0	0	1,12	0,328
Moj otrok je prejemal sporočila, zaradi katerih je čutil strah.	44 (88 %)	6 (12 %)	0	0	0	1,12	0,328
V imenu mojega otroka se je ustvaril lažni profil na družbenem omrežju.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
O mojem otroku se je ustvarila lažna spletna stran.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
Fotografije mojega otroka so bile spremenjene na način, ki je bil žaljiv.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
Preko spleta so mojega otroka izsiljevali.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
Na spletu so se drugi pretvarjali, da so moj otrok, in v njegovem imenu delili škodljiva sporočila.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
Moj otrok je prejemal sporočila, ki jih ni želel prejeti in videti.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274
O mojem otroku so se po spletu širile neresnične govornice.	46 (92 %)	4 (8 %)	0	0	0	1,08	0,274

Pri trditvah, da se je v imenu njihovega otroka ustvaril lažni profil na družbenem omrežju, da se je o njihovem otroku ustvarila lažna spletna stran, da so bile fotografije njihovega otroka spremenjene na način, ki je bil žaljiv, da so preko spleta njihovega otroka izsiljevali, da so se na spletu drugi pretvarjali, da so njihov otrok, in v njegovem imenu delili škodljiva sporočila, da je njihov otrok prejemal sporočila, ki jih ni želel prejeti in videti, in da so se o njihovem otroku po spletu širile neresnične govornice, je 46 anketiranih (88 %) navedlo, da se ni to zgodilo nikoli, medtem ko so 4 anketirani (8 %) navedli, da se je to dogajalo poredko (AS = 1,08, SD = 0,274).

V tabeli 8 so prikazani odgovori staršev glede trditev o izzivih glede spletnega nasilja med mladostniki.

Tabela 8. Izzivi spletnega nasilja med mladostniki z vidika staršev

Trditev	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	AS	SD
Spletno nasilje je resna problematika.	0	0	0	9 (20 %)	40 (80 %)	4,80	0,404
Spletno nasilje je škodljivo za duševno zdravje mladih.	0	0	1 (2 %)	8 (16 %)	41 (82 %)	4,80	0,452
Spletno nasilje lahko pripelje do samomora.	0	0	1 (2 %)	10 (20 %)	39 (78 %)	4,76	0,476
V šolah bi morali več pozornosti namenjati spletnemu nasilju.	0	1 (2 %)	0	13 (26 %)	36 (72 %)	4,68	0,587
Pravila staršev glede uporabe spleta lahko pripeljejo do manjše pogostosti spletnega nasilja.	0	0	5 (10 %)	30 (60 %)	15 (30 %)	4,20	0,606
Slabi odnosi med starši in mladostniki lahko vodijo do spletnega nasilja.	0	0	0	41 (82 %)	9 (18 %)	4,18	0,388
Večina mladostnikov je opazila, da se je izvajalo spletno nasilje nad nekom drugim, vendar niso ukrepali.	0	0	16 (32 %)	28 (56 %)	6 (12 %)	3,80	0,639
Osebe, ki preživijo več časa na spletu, so pogosteje žrtve spletnega nasilja.	0	0	18 (36 %)	26 (52 %)	6 (12 %)	3,76	0,657
Dekleta so pogosteje žrtve spletnega nasilja.	0	0	17 (34 %)	29 (58 %)	4 (8 %)	3,74	0,599
Covid-19 je povečal pojav spletnega nasilja.	0	12 (24 %)	6 (12 %)	26 (52 %)	6 (12 %)	3,52	0,995
Slabo finančno stanje družine lahko vodi do spletnega nasilja.	0	6 (12 %)	19 (38 %)	25 (50 %)	0	3,38	0,697
Mladostniki s slabšim učnim uspehom so pogosteje žrtve spletnega nasilja.	0	10 (20 %)	30 (60 %)	6 (12 %)	4 (8 %)	3,08	0,804
Mislím, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja.	4 (8 %)	19 (38 %)	15 (30 %)	12 (24 %)	0	2,70	0,931
Spletno nasilje je manj problematično od tradicionalnih oblik nasilja.	12 (24 %)	25 (50 %)	11 (22 %)	0	2 (4 %)	2,10	0,909

Anketirani starši so se v največji meri strinjali s trditvijo, da je spletno nasilje resna problematika (AS = 4,80, SD = 0,404). Popolnoma se je namreč strinjalo 40 staršev (80 %), strinjalo pa 9 staršev (20 %). Sledi trditev, da je spletno nasilje škodljivo za duševno zdravje mladih (AS = 4,80, SD = 0,452), s katerim se je popolnoma strinjalo 41 (82 %) staršev, strinjalo 8 (16 %) staršev, neopredeljen pa je bil en (2 %) starš. S trditvijo, da lahko spletno nasilje pripelje do samomora (AS = 4,76, SD = 0,476), se je popolnoma strinjalo 39 (78 %) staršev, strinjalo 10 staršev (20 %), neopredeljen pa je bil en starš (2 %). 36 anketiranih (72 %) se

popolnoma strinja s tem, da bi v šolah morali več pozornosti namenjati spletnemu nasilju, medtem ko se 13 anketiranih (26 %) s tem strinja, en anketirani (2 %) pa se z navedeno trditvijo ne strinja (AS = 4,68, SD = 0,587).

Sledi trditev, da lahko pravila staršev glede uporabe spleta pripeljejo do manjše pogostosti spletnega nasilja (AS = 4,20, SD = 0,606), s katero se je največ anketiranih strinjalo (30 ali 60 %), sledijo tisti, ki se popolnoma strinjajo (15 ali 30 %) in neopredeljeni (5 ali 10 %) (AS = 4,20, SD = 0,606). 41 anketiranih (82 %) navaja, da se strinjajo s tem, da lahko slabi odnosi med starši in mladostniki vodijo do spletnega nasilja, medtem ko se z navedenim popolnoma strinja 9 anketiranih (18 %) (AS = 4,18, SD = 0,388). 28 anketiranih staršev (56 %) se strinja s tem, da je večina mladostnikov opazila, da se je izvajalo spletno nasilje nad nekom drugim, vendar niso ukrepali, sledi 16 (32 %) neopredeljenih in 6 (12 %) tistih, ki se popolnoma strinjajo (AS = 3,80, SD = 0,639). S trditvijo, da so osebe, ki preživijo več časa na spletu, pogosteje žrtve spletnega nasilja (AS = 3,76, SD = 0,657), se največ anketiranih strinja (26 ali 52 %), sledijo neopredeljeni (18 oziroma 36 % anketiranih) in 6 (12 %) tistih, ki se popolnoma strinjajo. 29 anketiranih (58 %) se strinja, da so dekleta pogosteje žrtve spletnega nasilja, medtem ko je 17 anketiranih (34 %) neopredeljenih, 4 anketirani (8 %) pa se s tem popolnoma strinjajo (AS = 3,74, SD = 0,599).

S trditvijo, da je covid-19 povzročil pojav spletnega nasilja (AS = 3,52, SD = 0,995), se največ anketiranih strinja (26 ali 52 %), sledijo neopredeljeni (19 ali 38 %) in nenazadnje tisti, ki se popolnoma strinjajo ali pa se ne strinjajo (6 ali 12 %). Polovica anketiranih se strinja s tem, da lahko slabo finančno stanje družine vodi do spletnega nasilja, medtem ko je 19 anketiranih (38 %) neopredeljenih, 6 anketiranih (12 %) pa se s tem ne strinja (AS = 3,38, SD = 0,697). Glede trditve, da so mladostniki s slabšim učnim uspehom pogosteje žrtve spletnega nasilja, je največ anketiranih neopredeljenih (30 ali 60 %), sledijo tisti, ki se ne strinjajo (10 ali 20 %), tisti, ki se strinjajo (6 ali 12 %), in tisti, ki se popolnoma strinjajo z navedeno trditvijo (4 ali 8 %) (AS = 3,08, SD = 0,804).

S trditvijo, da menijo, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja (AS = 2,70, SD = 0,931), se največ anketiranih staršev ne strinja (19 ali 38 %), sledijo neopredeljeni (15 ali 30 %), tisti, ki se s trditvijo strinjajo (12 ali 24 %), in tisti, ki se sploh ne strinjajo (4 ali 8 %). Anketirani starši so najnižje ocenjevali trditev, da je spletno nasilje manj problematično od tradicionalnih oblik nasilja (AS = 2,10, SD = 0,909). S to trditvijo se polovica anketiranih staršev ni strinjala, medtem ko se 12 anketiranih (24 %) sploh ni strinjalo, 11 anketiranih (22 %) pa je bilo neopredeljenih.

Nadalje smo želeli prikazati tudi razlike v dožemanju spletnega nasilja v času pred in med covidom-19 s strani staršev, kar smo prikazali v tabeli 9. Iz le-te je razvidno, da pri stališčih staršev ni bilo moč zaznati večjih razlik glede pojavnosti spletnega nasilja v času pred in med covidom-19.

Ti rezultati ne sovpadajo z rezultati, prikazanimi v tabeli 8, kjer je moč razbrati, da se več kot polovica anketiranih staršev strinja s trditvijo, da je covid-19 vplival na pojav spletnega nasilja.

Tabela 9. Razlike v spletnem nasilju med mladostniki v času pred in med covidom-19 z vidika staršev glede na povprečje in standardni odklon

Trditev	Pred covidom-19	Med covidom-19
Na spletu so mojemu otroku grozili.	1,16 (0,3703)	1,16 (0,3703)
Moj otrok je prejemal sporočila, ki so imela neprimerno vsebino.	1,40 (0,6061)	1,12 (0,3283)
O mojem otroku so se po spletu širile neresnične govornice.	1,16 (0,3703)	1,08 (0,2740)
Delili so se posnetki in fotografije mojega otroka, čeprav niso bili namenjeni javnosti.	1,18 (0,3881)	1,16 (0,3703)
V imenu mojega otroka se je ustvaril lažni profil na družbenem omrežju.	1,16 (0,6181)	1,08 (0,2740)
O mojem otroku se je ustvarila lažna spletna stran.	1,12 (0,3854)	1,08 (0,2740)
Fotografije mojega otroka so bile spremenjene na način, ki je bil žaljiv.	1,10 (0,3030)	1,08 (0,2740)
Preko spleta so mojega otroka izsiljevali.	1,08 (0,2740)	1,08 (0,2740)
Moj otrok je prejemal nesramne in žaljive komentarje glede svojega videza.	1,14 (0,3505)	1,12 (0,3283)
O meni so se delile skrivnosti, ki sem jih zaupal/-a zgolj eni osebi.	1,10 (0,3030)	1,12 (0,3283)
Moj otrok je prejemal sporočila, zaradi katerih je čutil strah.	1,28 (0,6713)	1,12 (0,3283)
Na spletu so se drugi pretvarjali, da so moj otrok, in delili škodljiva sporočila v njegovem imenu.	1,09 (0,2821)	1,09 (0,2821)
Moj otrok je prejemal sporočila, ki jih ni želel prejeti in videti.	1,14 (0,3505)	1,08 (0,2740)

5 Razprava

Iz odgovorov staršev mladostnikov sledi, da so bili ti najpogosteje stari med 31 in 40 let, največ je bilo pripadnic ženskega spola, največ anketiranih staršev je bilo v izven zakonski zvezi in zaposlenih.

Za čas pred covidom-19 so le-ti o spletnem nasilju poročali redko, vseeno pa jih je nekaj navedlo, da je njihov otrok prejemal sporočila, ki so imela neprimerno vsebino in da je prejemal sporočila, zaradi katerih je čutil strah. Tudi v času med covidom-19 niso pogosto poročali o pojavu nasilja, vseeno pa jih je nekaj izpostavilo, da so se delili posnetki in fotografije njihovega otroka, čeprav niso bili namenjeni javnosti, in da so na spletu njihovem otroku grozili.

S pomočjo izvedenega anketiranja smo prikazali, da spletno nasilje med anketiranci v naši raziskavi tako v času pred in med covidom-19 ni bilo pogosto. Pogostost spletnega nasilja so preučevali tudi drugi avtorji, kot na primer Dehue, Bolman in Völlink (2008, str. 217), ki so zaznavali opaznejšo prisotnost spletnega nasilja, saj so ugotovili, da je 16 % mladih v raziskavi

že izvajalo spletno nasilje, medtem pa je bilo 23 % mladih deležnih spletnega nasilja. Tudi Hamm idr. (2015, str. 770) poročajo o tem, da se v literaturi pojavlja pogostost spletnega nasilja med 11 in 42,6 %.

Navedeno odstopanje lahko po naši oceni povežemo z relativno nizkim, nereprezentativnim vzorcem raziskave, saj smo zajeli manjše število anketirancev, hkrati pa lahko izpostavimo tudi rahel skepticizem glede realnosti podanih odgovorov anketirancev glede nezaznave spletnega nasilja, kar se pokaže z opaznejšimi zaznavami pojava (spletnega) nasilja nad nekom drugim ob lastnem neukrepanju, ki so ga izpostavljali anketiranci, ki pa ga je moč pojasniti tudi tako, da so starši mladostnikov zaradi pogostejše uporabe spleta sklepali o porastu omenjene oblike nasilja, ki pa jo v primeru lastnih mladostnikov niso zaznali.

V kontekstu izzivov spletnega nasilja so se starši v največji meri strinjali s tem, da je spletno nasilje resna problematika, da je škodljivo za duševno zdravje mladih in da lahko pripelje do samomora. Najredkeje so se strinjali s tem, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja in da je spletno nasilje manj problematično od tradicionalnih oblik nasilja.

Zaskrbljujoča je tudi trditev, da je po mnenju staršev večina mladostnikov zaznala pojav nasilja nad nekom drugim, vseeno pa niso ukrepali. Zato je potrebno zaključiti, da ne glede na vlogo, ki jo ima mladostnik v povezavi s spletnim nasiljem, to nasilje ni dopustno in zaradi tega ne smemo biti pasivni pri zaznavi, ampak prevzeti aktivno vlogo v smislu prijave takšnih zaznav, za kar pa je pomembno ozaveščanje ljudi. Ugotavljanje in preprečevanje spletnega nasilja bi se moralo vključevati v sisteme kakovosti v šolstvu, saj se lahko tako ta problematika naslavlja tudi z institucionalnega vidika, ki je zelo pomemben.

S pomočjo anketnega vprašalnika smo prikazali tudi to, da so anketirani na vprašanje glede tega, ali je covid-19 povečal pojav spletnega nasilja, v povprečju odgovorili pritrdilno. Omenjeno ugotovitev bi lahko pojasnili skozi tendenco, da so starši mladostnikov zaradi omejitev družbenih stikov zaradi covida-19 predvidevali, da je v slovenski družbi prišlo do povečanega pojava spletnega nasilja, kar denimo potrjujeta tudi avtorja Nazir in Thabassum (2021, str. 481), vendar pa njihove izkušnje z njihovimi mladostniki spletnega nasilja v omenjenem obdobju niso potrdile zaznave njegovega povečanja.

V naši raziskavi smo ugotovili, da se starši mladostnikov strinjajo, da lahko slabi odnosi med starši in mladostniki vodijo do spletnega nasilja. Hkrati smo ugotovili, da so starši prepričani, da lahko njihova pravila glede uporabe spleta pripeljejo do manjše pogostosti spletnega nasilja. Vlogo odraslih oseb in staršev v povezavi s pojavom in preprečevanjem spletnega nasilja je preučevalo že nekaj avtorjev, kjer lahko izpostavimo delo avtorjev Utemissova, Danna in Nikolaevna (2021, str. 77), ki so na podlagi anketnega vprašalnika med 32 mladostniki v Kazahstanu tekom pandemije covida-19 prikazali, da mladostnike skrbi dejstvo, da se ne

morejo zanesti na odrasle osebe, ko pride do spletnega nasilja, v primerjavi s tradicionalnimi oblikami nasilja, ko je mogoče ugotoviti, kdo je povzročitelj, v nasprotju s spletnim nasiljem, ko povzročitelj ni znan.

Spletno nasilje je tako še posebej nevarno za tiste posameznike, ki so doživeli travmatične dogodke, oziroma tiste, ki imajo neurejene družinske odnose (Utemissova, Danna, & Nikolaevna, 2021, str. 77). Tudi v naši raziskavi smo lahko nakazali na dejstvo, da bi morale odrasle osebe v življenju mladostnikov v večji meri ukrepati ob pojavu spletnega nasilja, saj se je večina anketiranih mladostnikov strinjala s tem, da ne glede na to, ali sta šolska kultura in klima idealni, dobri ali učinkoviti, morata vplivati na vse vpletene v šoli. Najbolje je, da sta klima in kultura podporni, tj., da temeljita na občečloveških vrednotah, kot so sodelovanje, zaupanje, prijateljstvo, odprtost, pogum, svoboda.

V šolah bi morali več pozornosti namenjati spletnemu nasilju, saj se tako lahko ustvari bolj varno okolje, kajti iz odgovorov staršev izhaja, da so skeptični glede stališča, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja. Je pa vzpodbudna ugotovitev raziskave, da so tako anketirani mladostniki kot njihovi starši skeptični glede stališč, da slabo finančno stanje družine lahko vodi do spletnega nasilja oziroma da so mladostniki s slabšim učnim uspehom pogosteje žrtve spletnega nasilja.

Hipotezo »Starši mladostnikov so nezadostno poučeni glede izzivov spletnega nasilja« zavrnamo, saj smo prikazali, da so le-ti dovolj poučeni o izzivih v povezavi s spletnim nasiljem. Zavedajo se namreč dejstva, da lahko spletno nasilje pripelje do samomora, da je to resna problematika, da je lahko škodljivo za duševno zdravje mladih, da bi v šolah morali več pozornosti namenjati spletnemu nasilju in da je večina mladostnikov opazila, da se je izvajalo spletno nasilje nad nekom drugim, vendar niso ukrepali. Najmanj so se strinjali s tem, da je spletno nasilje manj problematično od tradicionalnih oblik nasilja (fizično, družinsko itd.), in da menijo, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja.

Vseeno je pri tem zaskrbljujoče dejstvo, da so bili starši mladostnikov poenoteni v stališču, da se strinjajo, da so bili nekateri mladostniki priča spletnemu nasilju, vendar pri tem niso reagirali, kar nakazuje na potrebo po izrazitejšem ozaveščanju z namenom opolnomočenja žrtev ali navzočih oseb (prič), da takšna ravnanja prijavijo pristojnim/odraslim osebam (učiteljem, staršem, policiji ...).

6 Zaključek

V naši raziskavi smo prikazali, da se starši mladostnikov zavedajo resnosti izzivov, ki izhajajo iz spletnega nasilja, saj so izkazali svoje strinjanje z dejstvom, da je spletno nasilje resna problematika in da bi bilo tej obliki nasilja ter njenemu blaženju in preprečevanju potrebno nameniti več pozornosti, kot jo namenjamo sedaj, saj ima veliko negativnih posledic na mladostnike, kar lahko zajema tudi samomor, zato smo hipotezo »Starši mladostnikov so

nezadostno poučeni glede izzivov spletnega nasilja» zavrnili. Vendar pa je v povezavi z navedenim zaskrbljujoča ugotovitev naše raziskave, saj je po mnenju staršev mladostnikov večina mladostnikov zaznala pojav nasilja nad nekom drugim, vseeno pa niso ukrepali, kar nakazuje na dejstvo, da bo v prihodnje potrebno nameniti več pozornosti izrazitejšemu ozaveščanju z namenom opolnomočenja žrtev ali navzočih oseb (prič), da takšna ravnanja prijavijo pristojnim/odraslim osebam (učiteljem, staršem, policiji ...).

Zato je nujno zavzeti aktivno vlogo v smislu prijave zaznav spletnega nasilja, za kar pa je pomembno doseči ustrezno ozaveščanje ljudi. Ugotavljanje in preprečevanje spletnega nasilja bi se moralo vključevati v sisteme kakovosti v šolstvu, saj se lahko tako ta problematika naslavlja tudi z institucionalnega vidika, ki je zelo pomemben, zato bi morali v šolah več pozornosti namenjati spletnemu nasilju, saj se tako lahko ustvari bolj varno okolje, kajti iz odgovorov kot staršev izhaja, da so skeptični glede stališča, da imajo učitelji v šolah dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja.

Raziskava, ki smo jo izvedli, je zelo pomembna, saj jo lahko pri svojem delu uporabijo različni pedagoški in nepedagoški delavci ter raziskovalci, ki preučujejo omenjeno področje. Prikazali smo namreč dejstvo, da anketirani starši mladostnikov menijo, da učitelji v šolah pogosto nimajo dovolj znanja o problematikah spletnega nasilja. Omenjen pomislek je potrebno ustrezno nasloviti, saj so učitelji namreč pogosto tisti prvi strokovni delavci, ki imajo stik z mladostniki, ki izvajajo ali nad katerimi se izvaja spletno nasilje, posledično pa so to lahko tudi ti strokovni delavci, ki lahko na mladostnike najbolj vplivajo, bodisi preko individualnega pogovora in pomoči žrtvam bodisi preko poučevanja o težavah spletnega nasilja učencem v učilnicah. Prav zaradi tega je v članku izpostavljeno dejstvo, da bi morali učitelji krepiti in širiti svoje znanje o spletnem nasilju. Članek ponudi dobra izhodišča, ki pokažejo, da bi se lahko problematika spletnega nasilja preučevala in vključevala tudi v sisteme kakovosti v šolstvu, saj članek temelji tako na teoretičnih izhodiščih izbrane problematike kot tudi na empiričnih izsledkih, ki kažejo na realne odgovore glede pojavnosti spletnega nasilja.

Nasilje med mladostniki predstavlja pomembno družbeno problematiko, pri čemer pa postaja vse pomembnejše tudi spletno nasilje, ki je v zadnjih letih s širjenjem uporabe spleta in družbenih omrežij postalo zelo pereče, vodi pa do velikih in ogrožajočih negativnih duševnih in fizičnih posledic. Prav zaradi tega smo skušali s člankom prispevati k družbeni ozaveščenosti glede izbrane problematike, ki se vedno pogosteje pojavlja tudi v Sloveniji, pri čemer smo se dodatno osredotočili na obdobje covida-19, ki je imelo velike družbene posledice tudi v sklopu spletne prisotnosti med mladostniki.

V članku, še posebej v empiričnem delu, smo prikazali različne vidike mladostniškega spletnega nasilja, ki jih je potrebno za dobrobit družbe podrobneje preučevati. Članek ponudi dobro osnovo za ravnanje v primeru spletnega nasilja, na kaj je potrebno biti pozoren, na to, kako ga preprečiti in kako se na splošno spopadati z izzivi, s katerimi se v tem sklopu lahko

srečujemo. Članek predstavlja tudi precejšen družbeno relevanten doprinos, saj obravnava povezavo spletnega nasilja v povezavi s časovnim obdobjem pred in med covidom-19. Covid-19 predstavlja obdobje, ki je zelo spremenilo potek življenja celotne populacije, ker je ta tematika nova, pa v tem kontekstu še ni bilo narejenih dovolj raziskav. Ta raziskava je tako zgolj začetek preučevanja izbranega področja in posledično se lahko nanjo obrnejo številni strokovnjaki, ki želijo temo nadalje preučiti.

Kljub temu da so v članku na tematiko porasta nasilja na spletu med mladostniki v času covid-19 podane koristne informacije iz tega področja, kar zajema tudi empirično raziskavo, pa lahko izpostavimo tudi nekatere od omejitev, ki smo jih identificirali po zaključku analize. Kot prvo lahko izpostavimo dejstvo, da bi lahko bil vzorec anketiranih večji, kot je sedaj. V primeru, da bi bil vzorec obsežnejši, bi lahko dosegli tudi večjo uporabnost rezultatov, saj bi jih, v kolikor bi dosegli reprezentativnost vzorca, lahko posploševali tudi na celotno populacijo in ne bi veljale zgolj za naš vzorec. Kot nadaljnjo omejitev raziskave lahko izpostavimo tudi morebitno pristranskost odgovarjanja in podajanje družbeno zaželenih odgovorov zaradi občutljivosti preučevane problematike.

V prihodnosti bi lahko raziskavo o spletnem nasilju v času covid-19 razširili na različne načine. Če bi razširili kvantitativno raziskavo, bi lahko vanjo vključili več anketiranih, kar bi vodilo do tega, da bi lahko opravili primerjave med različnimi skupinami anketiranih – vključili bi lahko denimo mladostnike, kjer bi preučevali razlike glede na njihovo starost, šolski uspeh in pogostost uporabe spleta, večji nabor staršev in širši nabor demografskih podatkov, da bi tudi med njimi naredili raziskavo glede razlik, kot je na primer regija, v kateri živijo. Kvantitativno raziskavo bi lahko v prihodnosti opravljali tudi na tak način, da bi se osredotočili zgolj na en točno določen vzorec anketiranih in tako preučevali stališča staršev glede spletnega nasilja v eni šoli, enem razredu ali pa v enem samem kraju.

V prihodnje bi bilo smotrno raziskavo razširiti tudi tako, da bi dopolnili rezultate te obstoječe raziskave in jo podkrepili s kvalitativno raziskavo. Tako bi lahko opravljali različne intervjuje, kjer lahko kot prvo izpostavimo, da bi lahko opravili intervjuje z mladostniki oziroma starši, ki so se pogosto soočali s spletnim nasiljem, saj bi od njih dobili realen vpogled v problematiko spletnega nasilja, razloge za pričetek nasilja ter njihove občutke o tej problematiki. Posledično bi lahko iz rezultatov črpali tudi primerne ugotovitve, ki bi pomagale pri preprečevanju te oblike nasilja. Nadalje bi lahko kvalitativno raziskavo razširili tako, da bi opravili intervjuje z učitelji v osnovnih šolah, saj se ti pogosto soočajo z različnimi oblikami nasilja, kjer je pomembno tudi spletno nasilje. Tako bi dobili dober vpogled v problematiko z vidika strokovnih delavcev, zaradi česar bi bili naši zaključki še toliko strokovnejši. Nenazadnje bi lahko raziskavo razširili tudi tako, da bi izvajali različne fokusne skupine z mladostniki in starši različnih demografij, saj bi tako dobili dober in koristen vpogled in bi lahko podrobneje preučili izbrano problematiko porasta nasilja na spletu med mladostniki v času covid-19.

Reference

1. Ang, R. P. (2015). Adolescent cyberbullying: A review of characteristics, prevention and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior, 25*, 35–42. doi: 10.1016/j.avb.2015.07.011
2. Blank, G. & Lutz, C. (2018). Benefits and harms from Internet use: A differentiated analysis of Great Britain. *New media & society, 20*(2), 618–640. doi: 10.1177/1461444816667135
3. Coady, C. A. J. (1986). The Idea of Violence. *Journal of Applied Philosophy, 3*(1), 3–19.
4. Cook, C. R., Williams, K. R., Guerra, N. G., Kim, T. E., & Sadek, S. (2010). Predictors of Bullying and Victimization in Childhood and Adolescence: A Meta-analytic Investigation. *American Psychological Association, 25*(2), 65–83.
5. Dehue, F., Bolman, C., & Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' Experiences and Parental Perception. *Cyber Psychology & Behavior, 11*(2), 217–223. doi: 10.1089/cpb.2007.0008
6. Englander, E. (2021). Bullying, Cyberbullying, Anxiety, and Depression in a Sample of Youth during the Coronavirus Pandemic. *Pediatric Report, 13*, 546–551. doi: 10.3390/pediatric13030064
7. Ferrara, P., Ianniello, F., Villani, A., & Corsello, G. (2018). Cyberbullying a modern form of bullying: Let's talk about this health and social problem. *Ital. J. Pediatr.* 44, 14. doi: 10.1186/s13052-018-0446-4
8. Hamby, S. (2017). On defining violence, and why it matters. *Psychology of Violence 7*(2), 167–180. doi: 10.1037/vio0000117
9. Hamm, M. P., Newton, A. S., Chisholm, A., Shulhan, J., Milne, A., Sundar, P., ... Hartling, L. (2015). Prevalence and Effect of Cyberbullying on Children and Young People: A Scoping Review of
10. Henry, S. (2000). What Is School Violence? An Integrated Definition. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 567*(1), 16–29.
11. Imbusch, P. (2003). The Concept of Violence. V W. Heitmeyer & J. Hagan (ur.), *The Concept of Violence. International Handbook of Violence Research* (str. 13–29). Berlin: Springer.
12. Kranjc, T. (2019). Šolska kultura in klima – 2. del. *Vzgoja in izobraževanje, 50*(2–3), 26–32.
13. Kranjc, T., Drolc, A., Nose Pogačnik, Š., Pevec, M., Slivar, B., Uranjek, J., & Weilguny, M. (2019). *Varno in spodbudno učno okolje*. Ljubljana: Šola za ravnatelje.
14. Kričkić, D., Šincek, D., & Babić Čike, A. (2017). Sexting, cyber-violence and sexually risk behaviour among college students. *Kriminologija & socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju, 25*(2), 15–28. doi: 10.31299/ksi.25.2.2
15. Lee, C. S. (2021). Analyzing Zoombombing as a new communication tool of cyberhate in the COVID-19 era. *Online Information Review, 46*(1), 147–163. doi: 10.1108/OIR-05-2020-0203
16. Menesini, E. & Nocentini, A. (2009). Cyberbullying Definition and Measurement, *Journal of Psychology, 217*(4), 230–232. doi: 10.1027/0044-3409.217.4.230
17. Milekšič, V. & Kos Kecojević, Ž. (2011). Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v osnovnih šolah. V Ž. Koc Kecojević & S. Gaber (ur.), *Kakovost v šolstvu v Sloveniji* (str. 105–137). Ljubljana: narodna in univerzitetna knjižnica.
18. Miro-Llinares, F. & Rodriguez-Sala, J. J. (2016). Cyber hate speech on twitter: Analyzing disruptive events from social media to build a violent communication and hate speech taxonomy. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics, 11*(3), 406–415. doi: 0.2495/DNE-V11-N3-406-415
19. Mrevlje, T. P. (2014). *Kaj nam povedo slovenske raziskave in podatki policije o nasilju v družini?* (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana.
20. Myers, C.-A. & Cowie, H. (2019). Cyberbullying across the Lifespan of Education: Issues and Interventions from School to University. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*, 1–14. doi: 10.3390/ijerph16071217
21. Nazir, T. & Thabassum, L. (2021). Cyberbullying: Definition, Types, Effects, Related Factors and Precautions to Be Taken During COVID-19 Pandemic. *The International Journal of Indian Psychology, 9*(4), 480–491. doi: 10.25215/0904.047

22. Notar, C. E., Padgett, S., & Roden, J. (2013). Cyberbullying: A Review of the Literature. *Universal Journal of Educational Research* 1(1), 1–9. doi: 10.13189/ujer.2013.010101
23. Nunnally, J. C. (1975). Psychometric theory – 25 years ago and now. *Educational Researcher*, 4(10), 7–21. doi: 10.3102/0013189X004010007
24. Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. New York, NY: Wiley-Blackwell.
25. Peterson, J. & Densley, J. (2017). Cyber violence: What do we know and where do we go from here? *Aggression and Violent Behavior*, 34, 193–200. doi: 10.1016/j.avb.2017.01.012
26. Policija. (2022). *Medvrstniško nasilje na spletu*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-na-internetu/spletno-nasilje-in-spolnezlorabe-otrok-na-internetu/medvrstnisko-nasilje-na-spletu>
27. Postigo, S., Schoeps, K., Ordóñez, A., & Montoya-Castilla, I. (2019). What Do Adolescents Say about Bullying? *Annals of psychology*, 35(2), 251–258. doi: 10.6018/analesps.35.2.301201
28. Reisen, A., Viana, M. C., & Santos-Neto, E. T. (2019). Bullying among adolescents: are the victims also perpetrators? *Brazilian Journal of Psychiatry*, 41(6), 518–529. doi: 10.1590/1516-4446-2018-0246
29. Rutherford, A., Zwi, A., Grove, N., & Buthart, A. (2007). Violence: A glossary. *Journal of epidemiology and community health*, 61, 676-80. doi: 10.1136/jech.2005.043711.
30. Safe.si. (2020). *Digitalno življenje otrok v času korona krize*. Pridobljeno na <https://safe.si/raziskave-in-trendi/digitalno-zivljenje-otrok-casu-koronakrize-kidicoti>.
31. Stanko, E. A. (2001). Re-Conceptualising the Policing of Hatred: Confessions and Worrying Dilemmas of a Consultant. *Law and Critique* 12(3), 309–329.
32. Stark, S. W. (2015). Verbal Abuse. V P. Moglia (ur.), *Psychology and Behavioral Health* (str. 1975–1977). New York City: Salem Press at Greyhouse Publishing.
33. Statistik. (2022). *Cronbach alfa koeficient*. Pridobljeno na <https://www.statistik.si/cronbach-alfa-koeficient/>
34. Svetovna zdravstvena organizacija. (2002). *World report on violence and health*. Ženeva: Svetovna zdravstvena organizacija.
35. Utemissova, U. G., Danna, S., & Nikolaevna, N. V. (2021). Cyberbullying during the COVID-19 pandemic. *Global Journal of Guidance and Counseling in Schools. Current Perspectives*, 11(2), 77–87. doi: 10.18844/gjgc.v11i2.5471
36. Volk, A. A., Dane, A., V., & Marini, Z. A. (2014). What is bullying? A theoretical redefinition. *Developmental Review*, 34, 327–343. doi: 10.1016/j.dr.2014.09.001
37. Volk, A. A., Farrell, A. H., Franklin, P., Mularczyk, K. P., & Provenzano, D. A. (2016). Evolutionary Perspectives on Child Development and Education. V D. C. Geary & D. B. Berch (ur.), *Evolutionary Psychology* (str. 167–191). Bern: Springer International Publishing Switzerland. doi: 10.1007/978-3-319-29986-0_7
38. Wright, E. M. & Benson, M. L. (2010) 'Relational Aggression, Intimate Partner Violence, and Gender: An Exploratory Analysis'. *Victims & Offenders*, 5(4), 283–302. doi: 10.1080/15564886.2010.509649

Romana Likar se je po končani srednji Farmaceutski šoli zaposlila kot Obratni tehnik v obratu Sterilna proizvodnja injekcij v Krki d.d. Zaradi želje po znanju se je vpisala na dodiplomski študij Fakultete za organizacijske študije v Novem mestu., ki ga je v oktobru 2022 tudi uspešno zaključila. Pridobljeno znanje na Fakulteti za organizacijske študije si želi uporabiti v dobrobit podjetju, kjer je trenutno zaposlena.

Maja Pucelj je docentka na Fakulteti za organizacijske študije. Diplomirala je na Fakulteti za javno upravo in Fakulteti za management ter zaključila magistrski študij na Fakulteti za državne in evropske študije ter Evropski pravni fakulteti. Prvi doktorat je opravila na Alma Mater Europaea -ISH s področja humanistike, trenutno pa zaključuje drugi doktorat na Fakulteti za državne in evropske študije s področja mednarodnih študij s poudarkom na človekovih pravicah. Njeno raziskovalno področje posega na področje človekovih pravice, vprašanje spolov, integracije muslimanov, sovražnega govora in še posebej na presečišča teh območij. Je avtorica ali soavtorica številnih akademskih publikacij.

Abstract

The Quality of Online Relationships in the Time of Covid-19

Research question (RV): Are the parents of adolescents in Slovenia adequately educated regarding the challenges of cyberbullying?

Purpose: The purpose of the article is to investigate the area of cyberbullying among Slovenian adolescents in the time of covid-19 through the perception of parents of adolescents in Slovenia.

Method: In the article, we used a descriptive method, with the help of which we described the theoretical starting points. In the empirical part of the article, we used a quantitative method, where we used a survey questionnaire that examines the perception of parents of adolescents regarding the possible increase in cyberbullying among adolescents in the time of covid-19.

Results: Parents of adolescents from all over Slovenia participated in the research of the article. The statement that, according to the parents of adolescents, the majority of adolescents noticed the occurrence of violence against someone else, but did not take any action, is worrying.

Organization: With the help of research, we wanted to examine the frequency of cyberbullying in relation to the time before and during covid-19, which is especially important for organizations (in this case, schools), as they take care of creating a safe and stimulating learning environment, where it is necessary to start with by preventing this form of violence, insofar as we want to achieve the inclusion and physical and psychosocial safety of adolescents.

Society: The article examines a socially relevant topic, and due to the fact that covid-19 is a relatively new challenge in the field of virology, the mentioned area is included under the researched area, therefore the present research represents only the beginning of the study of the selected area. The results of the present research can be used by many experts who want to study the topic further, or adolescents, parents and teachers who want to get to know the mentioned area better.

Originality: The originality of the article can be seen in the study of a very current social issue, which affects the so far little-researched impact of the covid-19 era on peer violence and cyberbullying among adolescents from the perspective of their parents.

Limitations/further research: The limitations of the research are reflected in the limitation of the studied sample, and in addition, incompletely completed questionnaires appeared during the implementation of the survey questionnaire. The research could be expanded to include in-depth interviews among participants, both adolescents and parents as well as education professionals, as school quality is strongly linked to a safe and stimulating learning environment. Further research could also allow us to understand open communication in school, which creates a stronger sense of belonging to the school, because a favourable climate can allow the school to transform into a learning community, which means building a stimulating learning environment characterized by mutual respect and trust both for students and teachers.

Keywords: peer violence, cyberbullying, covid-19, internet, social networks, adolescents, parents.

Copyright (c) Romana LIKAR, Maja PUCELJ

Creative Commons License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.